

Stále se hledá nejlepší kompromis

Nároky na stájové podlahy, zejména v porodních kotcích pro prasata, jsou vysoké: měly by být neklouzavé a pevné a zajišťovat přijatelný komfort jak pro 250 kg těžké prasnice omezené v pohybu, tak pro čilá, lehká selata o hmotnosti 1,5 kilogramu. Protikladné nároky selat a prasnic vedou k tomu, že se v porodních kotcích kombinují různé rošty z odlišného materiálu, které by měly splňovat požadované podmínky a nepůsobit zranění zvířatům. Těto problematice se věnoval v dubnovém čísle časopisu DLZ dr. Eckhard Meyer, který se již řadu let zabývá na pokusném statku Köllitsch podlahami ve stájích.

Vladislav Fuka

Optimální podlaha v porodním boxu podle dr. Meyera jen tak rychle nebude, je však možné se přiblížit nějakému více nebo méně optimálnímu kompromisu.

Lze zabránit poranění struktů?

V některých stájích dochází u prasnic k poranění struktů i končetin a podobně jsou na tom i selata. Je vůbec možné zabránit poranění mléčného ústrojí? Podle Eckharda Meyera mu zcela zabránit nejde, ale je možné výskyt poranění snížit. Podlahy se musejí považovat ne za vlastní příčinu, ale za iniciátora zranění. Tloušťka struktů odpovídá podle věku prasnic přesně sílce drážky roštů o velikosti 9 až 11 mm. Struky se mohou vtlačit do drážky, takže otečou a při vstávání nebo změně polohy mohou být v extrémním případě dokonce odtrženy. Kromě toho se zvířata mohou poranit na každé vyvýšené podlaze, např. na přechodech. Roli zde hraje také okrajová hrana roštu, která by měla být hladká a nikoli otrepená.

Zvlášť ohrožené jsou mladé prasnice, protože při individuálním ustájení před oprašením jsou často poprvé zafixované a touto

Zajistit přijatelný komfort jak pro 250 kg těžké prasnice omezené v pohybu, tak pro lehká selata o hmotnosti 1,5 kilogramu není jednoduché, zkušební výrobci se ale optimálnímu kompromisu výrazně přiblížují
Foto Vladislav Fuka

situaci psychicky přetíženo. Aby se odreagovaly od svého stresu, mají často sklon ke vstávání a opakovaným pohybům celého těla. Potom nezůstane jenom u prostých odřenin mléčného ústrojí. Je proto vždycky důležité klidné a odpovídající zacházení

s mladými prasnicemi. Analyzovaná zranění mladých a starých prasnic v praktických provozech, jakož i v Köllitsch, ukazují, že jsou silněji postižené struky 5. až 7. než struky 1. až 4. Je to pochopitelné, neboť touto oblastí mléčného ústrojí přiléhá

prasnice relativně silně na roštovou podlahu. Jako možné příčiny zranění připadají v úvahu také přechody jednotlivých prvků roštové podlahy, a proto je nutné jejich počet omezovat. Velké prvky roštových podlah jsou proto lepší než větší množství

■ Klíčové informace

- Optimální podlaha v porodním boxu zatím neexistuje, je však možné se přiblížit nějakému více nebo méně optimálnímu kompromisu.
- Poranění mléčného ústrojí u prasnic zcela zabránit nejde, je ale možné časté výskyt snížit.
- Poškození paznehtů je úctem za skupinový chov a vznikají kroučícími, zpětnými pohyby a uléháním na roštových podlahách.
- Zvlášť ohrožené jsou mladé prasnice.

malých, ale i ty se k sobě musejí hodit. To je zvlášť důležité u přechodu z kovu nebo betonu na plast, který je určený pro selata.

Mladým chybějí zkušenosti

„Na rozdíl od zranění mléčného ústrojí jsou poškození paznehtů v první řadě úctem za skupinový chov a vznikají kroučícími, zpětnými pohyby a uléháním na roštových podlahách,“ tvrdí v příspěvku dr. Meyer. Poraněné prasnice mají na kluzké podlaze ve stájích velké problémy se vstáváním. K přijímání potravy a vody vstávají kojící prasnice průměrně 14krát za den a proleží více než 21 hodin denně. S omezením volnosti pohybu zaujmou prasnice šetrnou polohu, což může vést dokonce k určitému zhojení, jestliže nejsou zdravě končetiny přetěžovány.

Ke zvýšení nášlapné bezpečnosti prasnic se nabízejí například plastové záporníky nebo pískované plastové klipsy. Ty se ovšem musejí používat v dostatečném množství a musejí být optimálním způsobem umístěny pod prasnicí. Pak lze podle Meyera snížit ztráty u selat až o tři procenta. Stabilitu zlepšuje také profilování místků různě měkkým plastem. Při optimálním nastavení roštu si prasnice s odpovídající zkušeností poradí i s kluzkým plastem. Tyto zkušenosti ale právě mladé prasnice většinou nemají. Nášlapnou bezpečnost a komfort ležení zlepšují i pryžové prvky připevněné pevně nebo variabilně na plastové desky, přinášejí s sebou ovšem problémy se znečištěním a také problémy s životností.

(Pokračování na str. 41)

(Dokončení ze str. 40)

Naskytá se otázka, zda by nebylo výhodné vyrobit podlahu celého kotce jenom z jednoho materiálu. „Určitě, ale dá se to udělat jenom s betonovými nebo plastovými prvky,“ vysvětluje Eckhard Meyer. „Betonové rošty ovšem nedostatečně drenážují a nečelí dost dlouho vysokotlakému čištění. V oblasti pobytu selat nabízí

plast nejlepší poměr mezi cenou a užitnou hodnotou, ovšem co se týče neklouzavosti, má určité nedostatky.

Pohled českého výrobce

Od roku 1991 se stájovými technologiemi pro chov prasat zabývá Agrico, s. r. o., Třeboň. Z původně čistě importéřské firmy se postupně stala výrobní společnost

produkcí robustní a konstrukčně vyzrálé technologické celky, které přispívají k požadované hygieně ve stájích, nižším ztrátám, vyšší užítkovosti, vysoké produktivitě práce a pohodlí zvířat. Výrazně tak podporují lepší ekonomiku produkce vepřového. Do současné doby vyhovila třeboňská společnost moderními technologiemi stovky stájí v České republice, v Evropě i v jiných částech světa a některé její výrobky, ať již vyzrálý kotec se záchytnou vanou Agrivan či automatické krmení Spotmix nebo Agrialarm, se staly mezi chovateli pojmem. V roce 2005 obhájila certifikát kvality ISO 9001 : 2000 pro celou škálu svých produktů a o rok později získala prestižní ocenění kvality Czech Made.

„Přes všechny trendy směřující k rychlejším obrátkám zboží pracujeme spíše konzervativně,“ řekl týdeník Zemědělec vedoucí prodejce Ing. Michal Karmazín. „Prvořadá je pro nás nejen vysoká kvalita materiálu, ale i kvalitní zpracování a montáž stájových prvků. Při současné situaci v chovu prasat totiž nelze počítat s tak častou obměnou zařízení, a proto musí být fyzické a morální opatření dodávaných souborů v co největším souladu. Snad i proto se s poraněním zvířat v našich technologiích setkáváme velmi zřídka. Jen v poslední době jsme nainstalovali více než patnáct tisíc litinových roštů pod prasnice bez jakýchkoli problémů s jejich zdravím. Příčiny poranění se hledají obtížně, zpravidla jde o souběh vlivů výživy, stájového prostředí, citlivosti různého plemenného materiálu, zdravotní situace, přístupu ošetřovatelů a podobně. Neustinně na vavřínech, stále hledáme nejlepší kombinace kva-

U selat nabízí plast nejlepší poměr mezi cenou a užitnou hodnotou
Foto Vladislav Fuka

V Cizkrajově byly původní betonové podlahy nahrazeny porodními kotci Agrivan s celoroštovou podlahou: pod prasnicemi se nachází litinový rošt a pod selaty rošt plastový
Foto archiv

inzerce

K poranění jsou náchylné především mladé prasnice, neboť při individuálním ustájení před oprašením jsou často poprvé zafixované a touto situací jsou psychicky přetíženy
Foto Vladislav Fuka

litních materiálů, které by i v budoucnu zajistily zvířatům dobré podmínky ve stájích, ať již s ohledem na hygienu či teplotu nebo bezpečí pohybu, a ošetřovatelům pak lepší podmínky a snížení pracnosti.“

Zkušenosti chovatele

V roce 2006 až 2007 uskutečnila společnost Cizkrajov rekonstrukci porodny, kde byly původně betonové podlahy, místy opravené dlaždicemi. Ze zoohygienického hlediska byl tento druh podlah nevhodný. Opraven byl i obvodový plášť, avšak celková kapacita porodny pro 180 prasnic zůstala zachována. Z kdysi pěti sekcí po 36 ustájecích místech

bylo vytvořeno šest sekcí, každá s kapacitou třicet prasnic. Původní betonové podlahy byly nahrazeny porodními kotci Agrivan s celoroštovou podlahou: pod prasnicemi se nachází litinový rošt a pod selaty rošt plastový. Selata mají navíc k dispozici elektricky vyhřívanou podlažku.

„Stáj byla uvedena do provozu v březnu letošního roku,“ vysvětluje Ing. Radek Mayer, hlavní zootechnik společnosti. „Za tuto dobu se zde vystřídalo 16 turnusů s celkovým počtem 480 prasnic. Celá technologie nám vyhovuje především z důvodu zlepšení zoohygieny selat, kdy veškeré výkaly propadávají rošty do záchytné vany. I následná očista

sekcí je rychlá a efektivní, ze dvou a půl dne u původní technologie je tato operace provedena za jeden den. Další výhodou je litinový rošt, který v letních obdobích ochlazuje prasnic mléčnou lištu a snižuje možnost zánětu. Zlepšil se i zdravotní stav prasnic a selat. Na předchozí betonové podlaze docházelo k oděram mléčné lišty, kloubů končetin prasnic i kloubů končetin selat. Oděření mléčné lišty vedly k zánětům ran a někdy až k úplným nekrotickým jednotlivých struktů. U selat pak docházelo k rozsáhlým zánětům ran. U nové technologie jsme zatím takové stavy od začátku používání neznamenal.“

inzerce